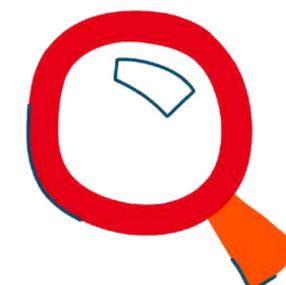
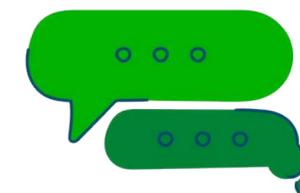
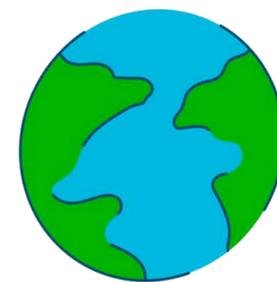
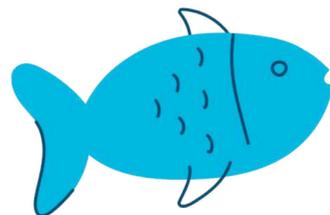
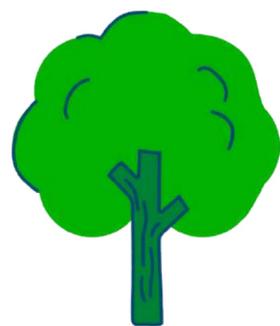

Globālo mērķu nedēļa

Materiāli mācību stundām

Sadarbībā ar:

Laipni aicināti piedalīties globālo mērķu nedēļas mācību stundā!

Katru gadu pasaules līderi pulcējas Ņujorkā, lai pārrunātu, kā mums izdodas pietuvoties globālajiem mērķiem un kā turpmāk veicināt to sasniegšanu. Mēs esam pārlicināti, ka pedagogiem un jauniešiem ir nozīmīga loma ceļā uz mērķu realizēšanu.

Šogad globālo mērķu nedēļas maģiju jūsu klasē mēs vēlamies ienest ar īpašo mācību stundu komplektu. Sperot soli tālāk par mācīšanu par mērķiem, ar šo komplektu jūs varēsiet attīstīt savos audzēkņos tās prasmes un kompetences, kas tiem ļaus radīt pārmaiņas un cīnīties ar dažām no pasaules lielākajām problēmām.

Ko jūs atradīsiet šajā komplektā?

- 1 Īsu aprakstu par globālo mērķu mācību stundas komplektu.
- 2 Pārskatu par ilgtspējas kompetencēm.
- 3 Piecus stundu plānus, prezentācijas, īsas aktivitātes un jautājumus diskusijām, kas jūsu audzēkņiem palīdzēs attīstīt piecas svarīgas kompetences (varat izvēlēties, kuras aktivitātes ir piemērotas tieši jūsu klasei).

Kas ir ilgtspējas kompetences?

2023. gadā Pasaules lielākā mācību stunda izstrādāja pārskatu “Gatavs, vēlies un vari? Veicinot ilgtspējas kompetenču attīstību ar mācīšanos”. Tajā tika identificētas tās prasmes un zināšanas, kas jauniešiem nepieciešamas, lai ar savu rīcību radītu pozitīvu ietekmi.

UNESCO nosaka, ka kompetences ir prasmes, kuras vajadzīgas, lai panāktu rīcību un pašorganizāciju dažādos sarežģītos kontekstos un situācijās.

Pasaulē, kurā jaunieši vēlas radīt pārmaiņas, nevis tikai iestāties par tām, ilgtspējas kompetences var kalpot kā rīki pašnovērtējumam vai rīcības vadīšanai. Šie rīki palīdz izvērtēt personisko izaugsmi, atpazīt stiprās puses, kā arī noteikt nepieciešamos uzlabojumus.

1 NOVĒRTĒT ILGTSPĒJU Ievads pasniedzējam

Ko nozīmē novērtēt ilgtspēju?

- 1 Zināt un spēt paskaidrot, ka dažādiem cilvēkiem ir atšķirīgas vērtības un ka laika gaitā tās var mainīties, kā arī spēt kritiski izvērtēt, vai tās saskan ar ilgtspējas vērtībām.
- 2 Būt atvērtam un spēt izvērtēt savu lomu un ieguldījumu ilgtspējā.
- 3 Runāt par savām personiskajām vērtībām un to, kā tās ietekmē mūsu attiecības ar ilgtspēju.

1

NOVĒRTĒT ILGTSPĒJU

levads pasniedzējam

Īsa aktivitāte (15–30 minūtes)

Aiciniet audzēkņus sagatavot dienasgrāmatas ierakstu, kurā aprakstīta diena, kad viņi apņēmīgi un aizrautīgi darbojušies, lai pietuvotos sev svarīgam mērķim. Stāsts var būt gan reāls, gan izdomāts.

Jautājumi diskusijai (15–30 minūtes)

- 1 Ar ko jūs aizraujaties? Ko jums patīk darīt? (Varbūt jums ir kāds hobijs, mīļš priekšmets skolā, kāda spēle vai raksturīga īpašība, piemēram, likt citiem smieties vai rūpēties par citiem.)
- 2 Kas ir jūsu mērķis? Kas jums ir svarīgs? (Varat izmantot ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu tabulu, lai iepazītos ar dažādiem jautājumiem. Varat pievērsties gan vietējām, gan globālām problēmām.)
- 3 Apkopojiet! Kā ar savu aizraušanos varat palīdzēt savam mērķim? (Neuztraucieties, jums nav jādomā reālistiski, ļaujieties radošumam! Galvenais ir sakombinēt to, ko jums patīk darīt, ar to, kas jums ir svarīgi.)

1 NOVĒRTĒT ILGTSPĒJU

Ko nozīmē novērtēt ilgtspēju?

- 1 Novērtēt ilgtspēju nozīmē saprast, ka katram cilvēkam svarīgs var būt kaut kas cits un ka šīs vērtības laika gaitā var mainīties.
- 2 Runāt par saviem uzskatiem un pamanīt, kā tavas vērtības var palīdzēt nodrošināt ilgtspēju pasaulē.

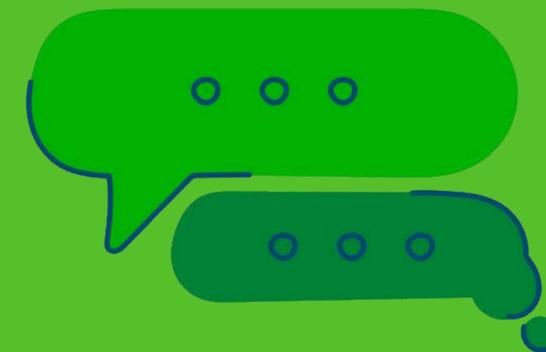

LAIKS AKTIVITĀTEI!

Sagatavo dienasgrāmatas ierakstu, kurā aprakstīta diena, kad apņēmīgi un aizrautīgi darbojies, lai pietuvotos sev svarīgam mērķim! Stāsts var būt gan reāls, gan izdomāts.

PARUNĀSIM!

Ar ko tu aizraujies? Ko tev patīk darīt?

Kas ir tavs mērķis? Kas tev ir svarīgi?

Apkopo! Kā ar savu aizraušanos tu vari palīdzēt savam mērķim?

2

DATU IZMANTOŠANA Ievads pasniedzējam

Ko nozīmē izmantot datus?

Atpazīt un vākt datus. Tas nozīmē attīrīt, glabāt, analizēt un vizualizēt lielu datu apjomu, lai pārvaldītu projektus, veiktu novērtējumus un pieņemtu lēmumus.

2

DATU IZMANTOŠANA Ievads pasniedzējam

Īsa aktivitāte (15–30 minūtes)

Kas ir dati? (Faktu kopums, kas mums sniedz informāciju par kādu lietu, notikumu vai personu).

Kādā veidā šie attēli ir saistīti ar datiem? (Attēli ir redzami slaidos tālāk.)

Jautājumi diskusijai (15–30 minūtes)

- 1 Lūdziet audzēkņiem pacelt roku, ja apgalvojums ir par viņiem: “Man labāk patīk kaķi, nevis suņi.” Un, redzat, nu arī jūs esat dati! Dati palīdz mums mācīties un pieņemt lēmumu, piemēram, vai klases mājdzīvnieks varētu būt kaķēns vai kucēns...
- 2 Datus var vākt un atspoguļot dažādi. Piecelieties un kļūstiet par daļu no grafika! (Piemēram: Vai tev ir mājdzīvnieks? Nostājies vienā grupā ar klasesbiedriem, kuriem ir tāds pats mājdzīvnieks. Cik tev ir gadu? Nostājies vienā grupā ar klasesbiedriem, ar kuriem tev ir kopīgs vecums. Kura ir tava mīļākā krāsa? Nostājies vienā grupā ar klasesbiedriem, kuriem patīk tā pati krāsa.)

2

DATU IZMANTOŠANA

Ko nozīmē izmantot datus?

- 1 Atrast un ievākt informāciju, kas palīdz mums izprast, kā mūsu rīcība ietekmē citus cilvēkus un mūsu planētu.
- 2 Mēs kārtojam datus un veidojam tabulas un grafikus, jo tad pētīt datus ir vieglāk.
- 3 Izmantojot šos datus, mēs varam pieņemt labākus lēmumus, kas palīdz cilvēkiem un planētai.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

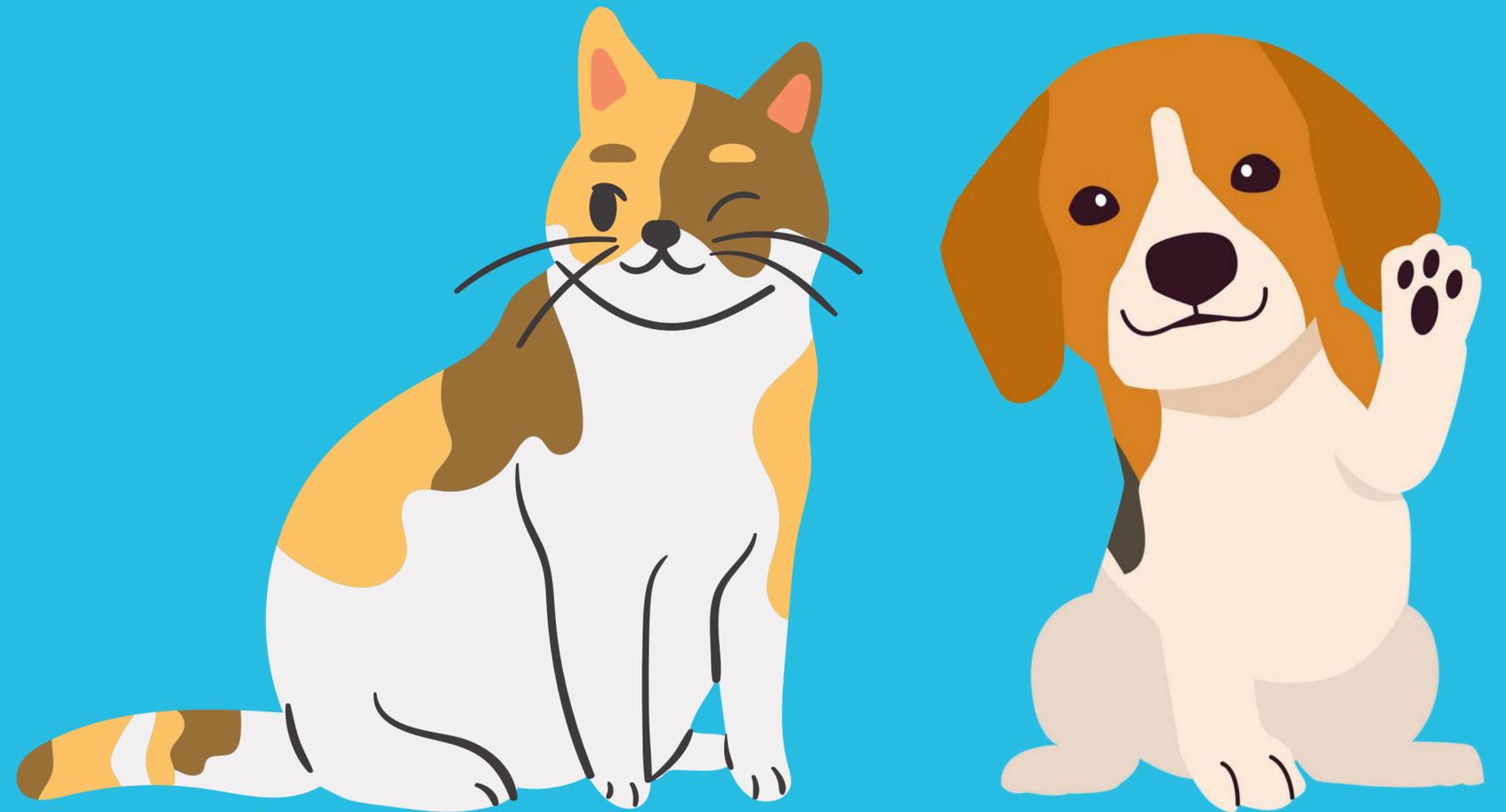
Pacel roku, ja tev
patīk kaķi!

Pacel roku, ja tev
patīk suņi!

LAIKS AKTIVITĀTEI!

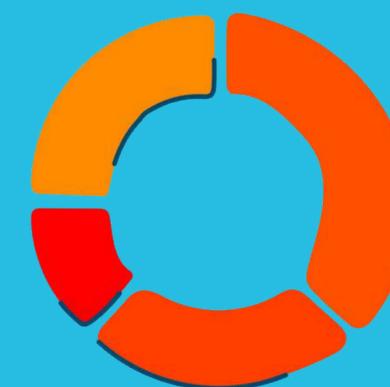
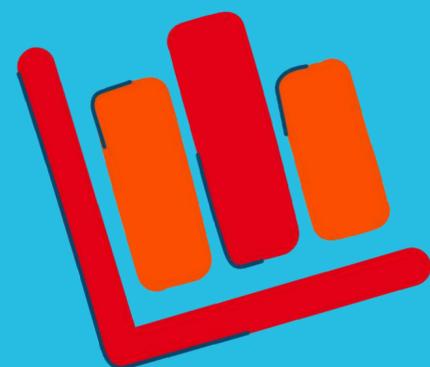
Redzat, tagad jūs visi esat dati! Dati palīdz mums mācīties un pieņemt lēmumus. Piemēram, vai mūsu klases dzīvnieks varētu būt kaķēns vai kucēns...

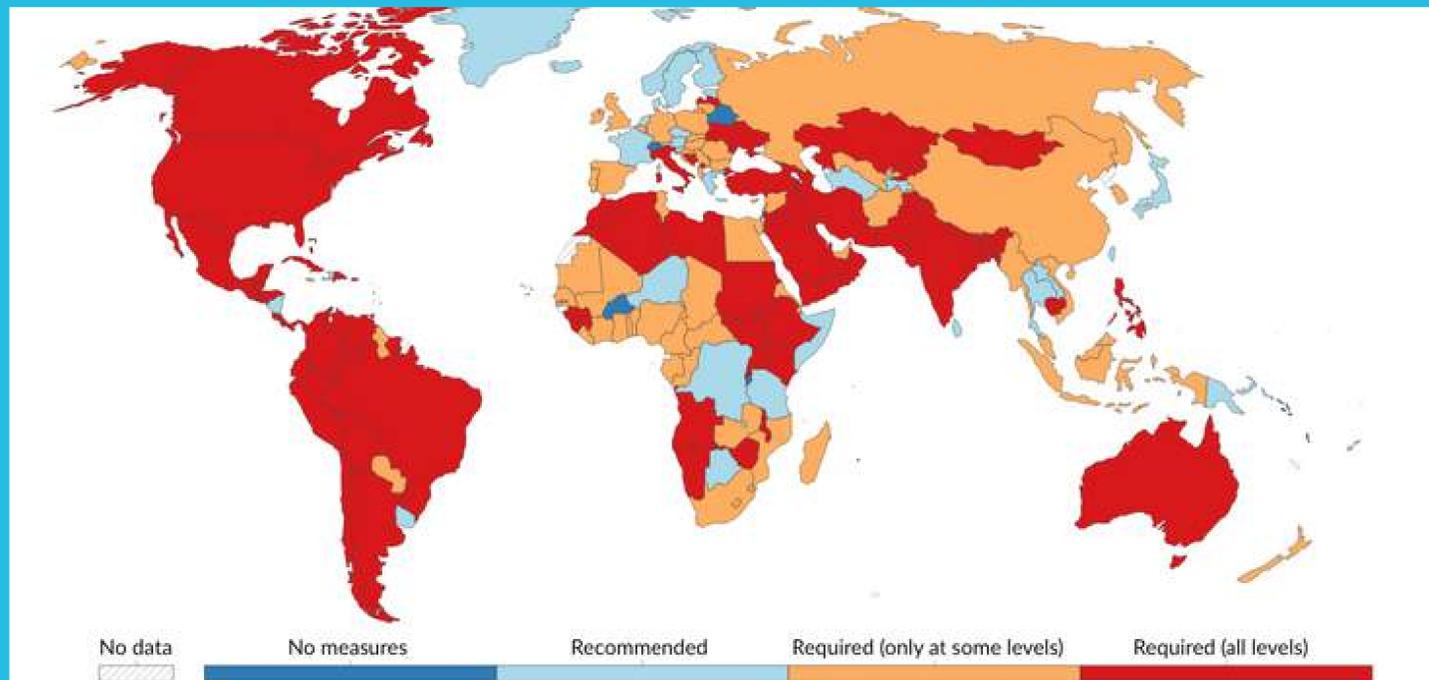
PARUNĀSIM!

Kas ir dati?

PARUNĀSIM!

Kā šie attēli ir saistīti ar datiem?

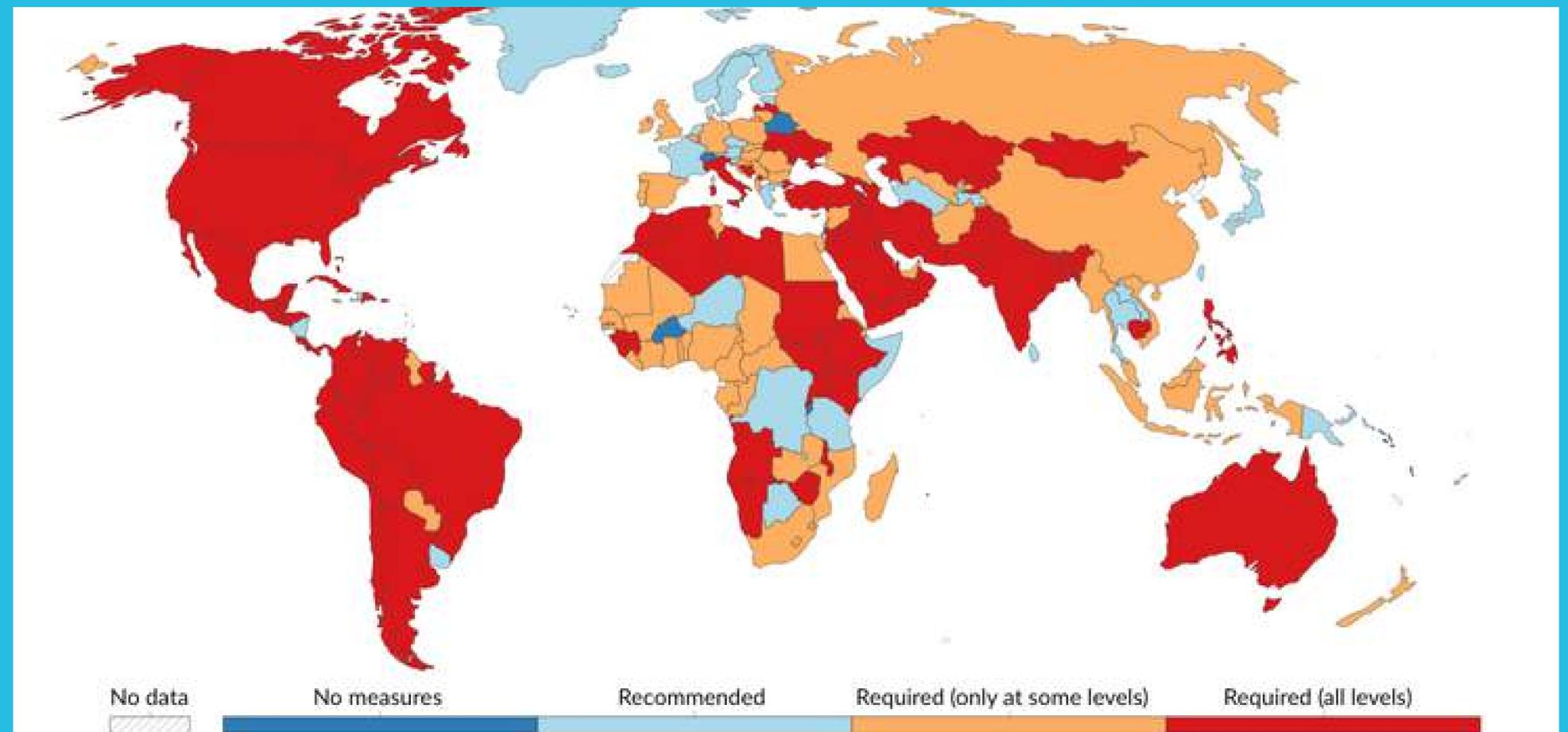

PARUNĀSIM!

Šajā kartē redzams, kurās valstīs noteiktā brīdī 2020. gadā Covid-19 dēļ tika slēgtas skolas.

Izmantojot datus no visas pasaules, varam aprēķināt, ka pandēmijas dēļ skolēni kopumā zaudēja 2 triljonus mācību stundu.

Iztēlojieties, cik daudz datu nepieciešams, lai to aprēķinātu!

PARUNĀSIM!

Dati ir daļa no demokrātijas!

Šeit ir redzams vēlēšanu biļetens.

Lai no vēlēšanu biļeteniem iegūtu digitālus vēlēšanu datus, biļeteni tiek apstrādāti manuāli.

PARUNĀSIM!

Sociālo mediju uzņēmumi iegūst milzīgu datu apjomu.

Tie seko līdzi, kas tev patīk, kādus pirkumus tu izvēlies, kādi ir tavi hobiji un intereses.

Tie var atpazīt pat tavu seju fotogrāfijās!

PARUNĀSIM!

“Netflix” zina, ko esi skatīies, kas tev patīk un ko sāki skatīties, bet nepabeidzi.

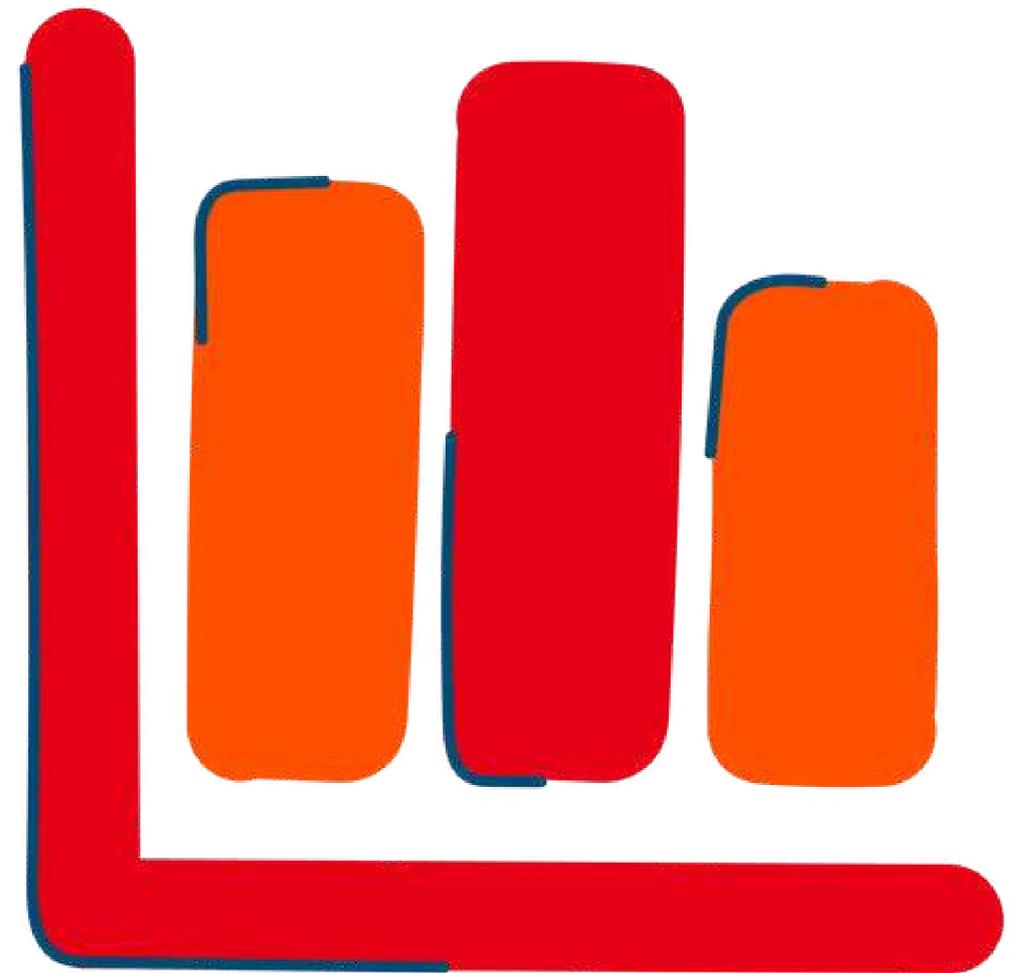
Piemēram, ir zināms, ka kopš 2015. gada “Netflix” abonenti filmas ar Ādamu Sendleru galvenajā lomā ir skatījušies kopumā vairāk nekā divus miljardus stundu.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

Datus var apkopot un
atspoguļot dažādi.

Piecelieties un
sastājieties kā grafikā.

3 SISTĒMISKĀ DOMĀŠANA

levads pasniedzējam

Ko nozīmē sistēmiskā domāšana?

- 1 Aplūkot ilgtspējas jautājumu no visām tā pusēm.
- 2 Izvērtēt laiku, vietu un kontekstu, lai saprastu, kā elementi ir saistīti viens ar otru sistēmas ietvaros un ārpus sistēmām.
- 3 Izprast, ka cilvēki ir pasaules pilsoņi un ka mūsu rīcība ietekmē visu pasauli.

3

SISTĒMISKĀ DOMĀŠANA

levads pasniedzējam

Īsa aktivitāte (15–30 minūtes)

- 1 Lūdziet audzēkņus apdomāt, kurš ir viņu mīļākais ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķis un kāpēc viņiem tas ir svarīgs.
- 2 Aiciniet kādu skolēnu piecelties un nosaukt savu mīļāko ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi un pastāstīt, kāpēc tas ir svarīgs. Iedodiet skolēnam kamolu, ko pamest kādam klasesbiedram tā, lai diegs paliktu pirmā skolēna rokās. Starp metēju un ķērēju paliks nostiepts diegs. (Ja jums nav kamola, varat vienkārši mest bumbu.)
- 3 Skolēns, kurš noķer kamolu, pieceļas un nosauc savu mīļāko ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi un paskaidro, kāpēc tas viņam ir svarīgs. Pēc tam klasei ir jāatrod saistība starp abiem ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, kurus saista diegs.
- 4 Piemēram, 2. ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi “Novērsts bads” un 4. mērķi “Kvalitatīva izglītība” saista fakts, ka cilvēks, būdams izsalcis, nevar koncentrēties mācībām.
- 5 Pēc tam atkārtojiet šīs darbības, veidojot vairāk saikņu starp visiem ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem.

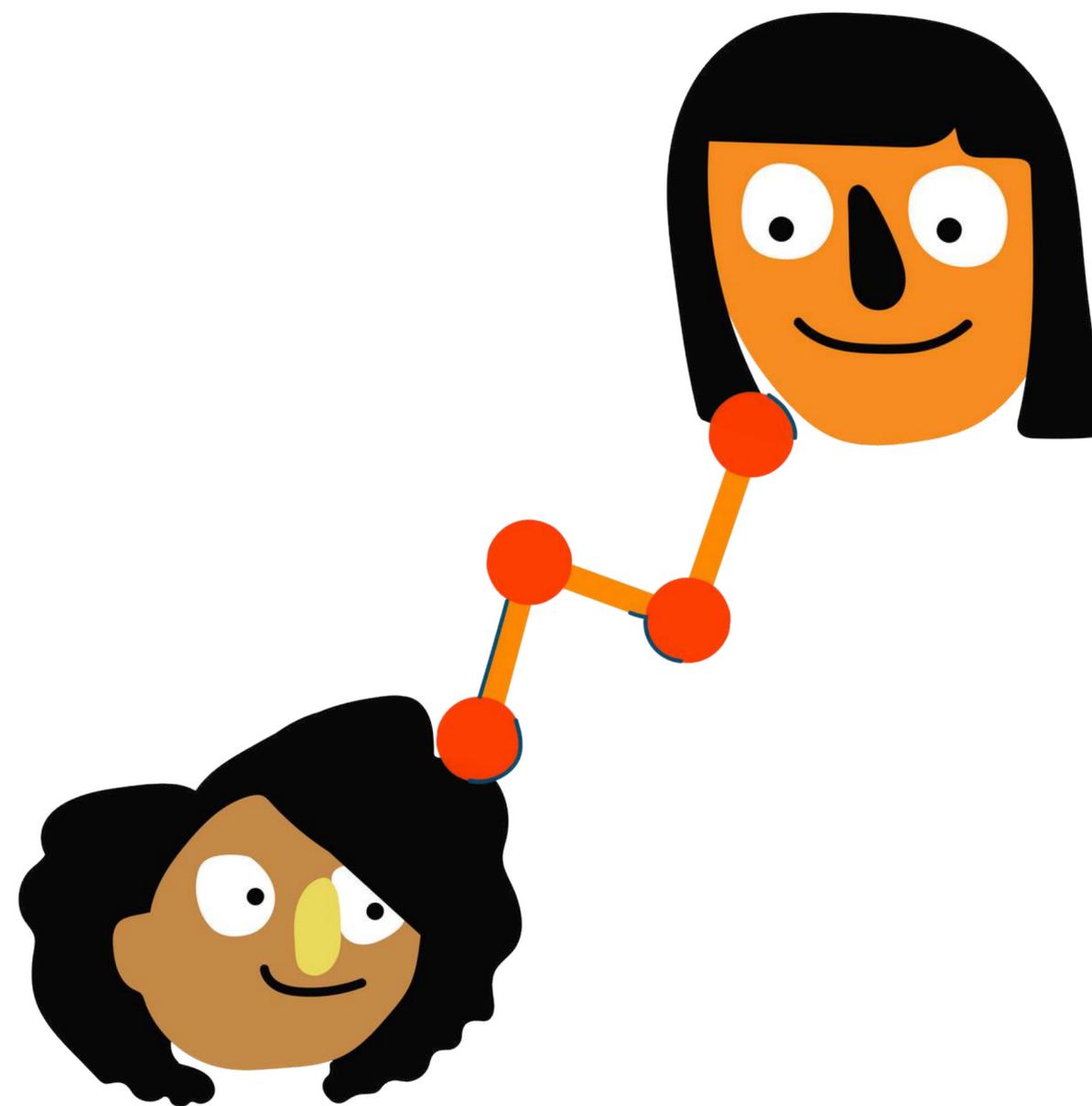
Jautājumi diskusijai (15–30 minūtes)

- 1 Kādām vietējām, valsts un starptautiskām sistēmām jūs piederat?
- 2 Kā jūs esat saistīti ar citiem cilvēkiem savā kopienā un pasaulē?
- 3 Kādus piemērus varat nosaukt, kas pierāda, ka viena cilvēka darbība ietekmē citus cilvēkus un pasauli mums apkārt?

3 SISTĒMISKĀ DOMĀŠANA

Ko nozīmē sistēmiskā domāšana?

- 1 Paraudzīties uz ilgtspēju no visiem tās aspektiem.
- 2 Pārdomāt, kā tā ietekmē dažādas vietas un situācijas, lai izprastu, kā viss ir saistīts.
- 3 Aptvert, ka mēs visi esam daļa no vienas globālas kopienas un ka tas, ko mēs darām, var pozitīvi ietekmēt cilvēkus un dabu arī citur.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

Apdomā, kurš ir tavs mīļākais ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķis. Kāpēc tev tas patīk?

LAIKS AKTIVĪTĀTEI!

Laiks meklēt saiknes!

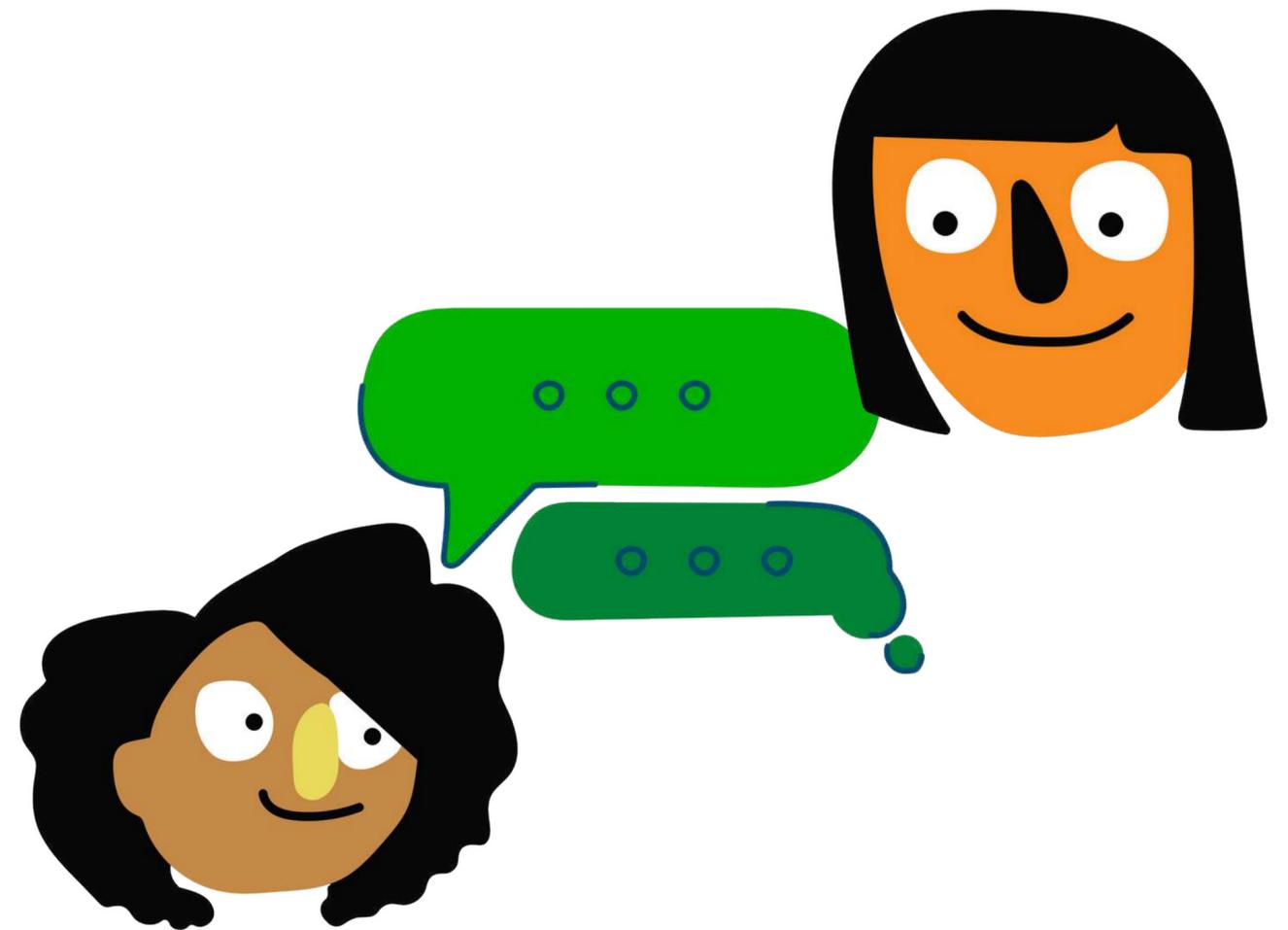

PARUNĀSIM!

Kādām vietējām, valsts mēroga un starptautiskām sistēmām tu piederī?

Kā tu esi saistīts ar cilvēkiem savā kopienā un pasaulē?

Kādus piemērus vari nosaukt, kas parāda, ka viena cilvēka rīcība ietekmē citus cilvēkus un pasauli mums apkārt?

4

APRITES DIZAINA DOMĀŠANA

levads pasniedzējam

Kas ir aprites dizaina domāšana?

Izstrādāt dizainu, domājot par ilgmūžību, atsakoties no lineāriem modeļiem un pārejot pie reģeneratīvas pieejas, kas rada papildu vērtību cilvēkiem un planētai.

4

APRITES DIZAINA DOMĀŠANA

levads pasniedzējam

Īsa aktivitāte

(15–30 minūtes)

- 1 Dizaina domāšanas ideju posmā svarīgākais ir saglabāt radošu domāšanu, bez jebkādām robežām, lai varētu dzimt tādas idejas, kuras vēl nevienam nav ienākušas prātā. Neuztraucieties par to, kas varētu būt reālistisks vai iespējams – par to būs jādomā vēlāk. Tagad tikai jānododas idejām un jāizbauda radošums!
- 2 Iesildīšanās. Pēc iespējas nejaušāk izvēlieties divus priekšmetus. Varat jautāt mākslīgajam intelektam vai palūkoties sev apkārt. Kad esat izvēlējušies divus priekšmetus, jums ir 3 minūtes laika, lai izdomātu pēc iespējas vairāk veidu, kā šos priekšmetus saistīt. Uzvar dīvainākā ideja. Piemēram, gumijas pīlīte un futbolbumba. Pīlīti varētu ielikt iekšā bumbā, tad bumbu no lielgabala varētu izšaut kosmosā, lai pīlīte varētu izbaudīt bezsvara stāvokli.
- 3 Ideju zibeņošana. Izvēlieties problēmu, ko atrisināt. Jums ir 5 minūtes, lai piedāvātu idejas, kā to atrisināt paralēlajā pasaulē. Tas palīdzēs jums domāt tā, kā vēl neviens to nav darījis.
 - Senā pasaule. Iztēlojieties pasauli, kuru nav skārušas mūsdienu tehnoloģijas, pasauli, kurā valda senās zināšanas, mītiskas radības un ierobežoti resursi.
 - Biotehnoloģiju visums. Šajā pasaulē neticamu izrāvienu ir guvušas biotehnoloģijas. Dzīvnieki var būt ģenētiski modificēti, augi var sazināties ar bioluminiscences palīdzību, bet cilvēkiem ir pastiprinātas maņas.
 - Hipersavienotais informācijas tīkls. Iztēlojieties pasauli, kurā visus saista neiroimplanti un informācija plūst brīvi.

4

APRITES DIZAINA DOMĀŠANA

levads pasniedzējam

Jautājumi diskusijai (15–30 minūtes)

- 1 Kas jums nāk prātā, domājot par vārdu “inovācijas”? Kādus inovatorus pasaulē šobrīd vai vēsturē jūs zināt? Tie var pārstāvēt tehnoloģiju, mūzikas, sporta vai sociālo mediju jomu vai būt no jūsu vietējās kopienas. Tas var būt jebkurš, kurš ir atradis jaunu veidu, kā kaut ko paveikt.

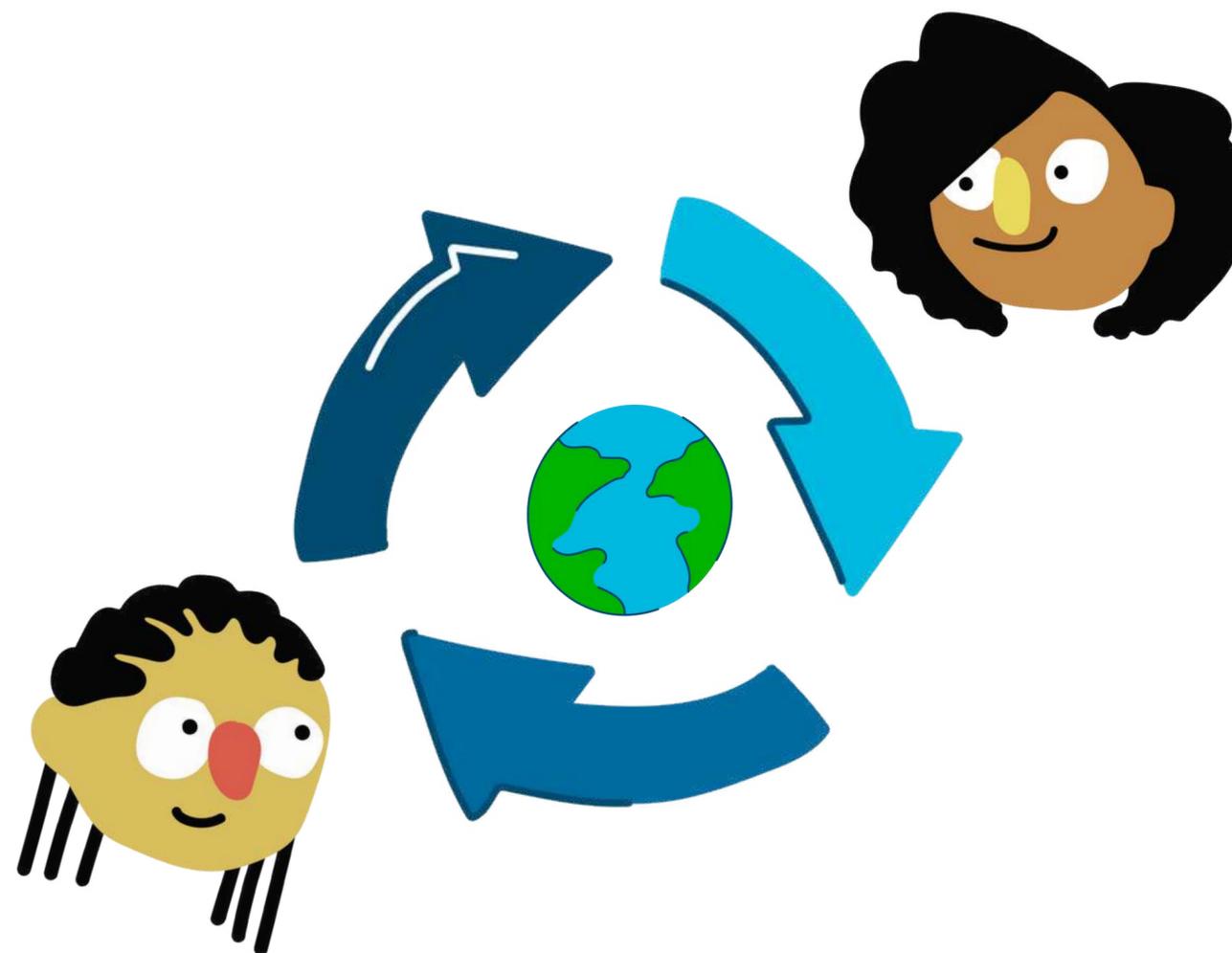
Kā viņiem tas ir izdevies? Vai viņi iepriekš pavadīja laiku ar tiem, kam šis risinājums bija vajadzīgs, lai iepazītos ar visu situāciju?
- 2 Kādas prasmes inovatoram ir vajadzīgas?
- 3 Vai varat iedomāties kādas problēmas, ko jūs vēlētos atrisināt savā skolā, kopienā, valstī un/vai pasaulē? Meklējiet iedvesmu globālo mērķu sarakstā.

4

APRITES DIZAINA DOMĀŠANA

Kas ir aprites dizaina domāšana?

- 1 Tas nozīmē radīt lietas, kas kalpo ilgi un kuras var izmantot atkārtoti vai pārstrādāt, nevis vienkārši izmest.
- 2 Radīt tā, lai tas noderētu gan cilvēkiem, gan planētai, un pārlicināties, ka mēs dodam vairāk, nekā ņemam.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

Sāksim ar iesildošu
aktivitāti. Laiks likt
lietā iztēli!

LAIKS AKTIVĪTĀTEI!

Izvēlieties problēmu, ko gribat atrisināt.
Jums ir 5 minūtes, lai izdomātu idejas,
kā to atrisināt paralēlajā pasaulē.

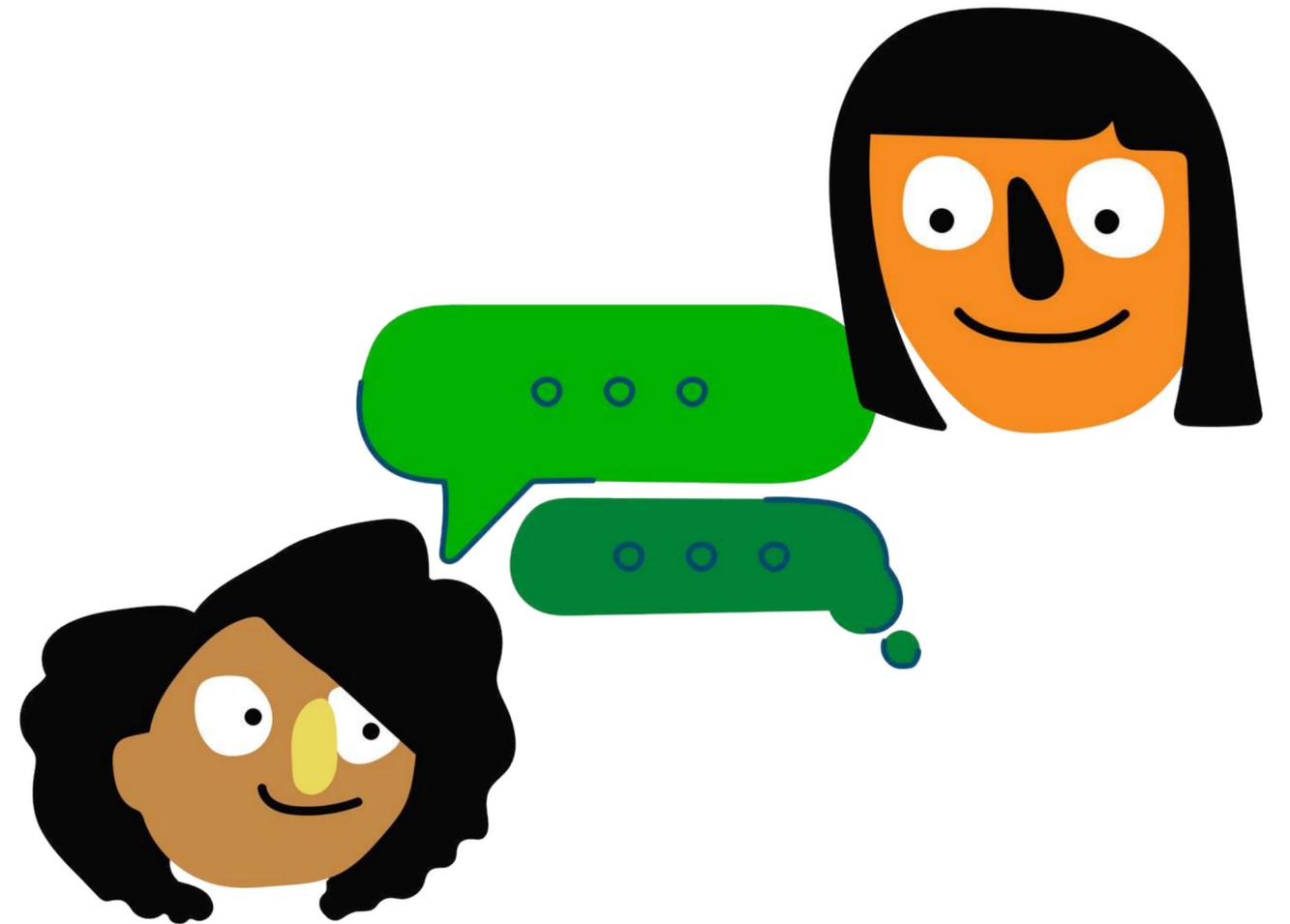

PARUNĀSIM!

Kas jums nāk prātā, domājot par vārdu “inovācijas”? Kādus inovatorus pasaulē šobrīd vai vēsturē jūs zināt?

Kā viņiem tas ir izdevies? Vai viņi iepriekš pavadīja laiku ar tiem, kam šis risinājums bija vajadzīgs, lai iepazītos ar visu situāciju?

Kādas prasmes inovatoram ir vajadzīgas?

PARUNĀSIM!

Vai varat iedomāties kādas problēmas, ko jūs vēlētos atrisināt savā skolā, kopienā, valstī un/vai pasaulē? Meklējiet iedvesmu globālo mērķu sarakstā.

5

KOLEKTĪVA RĪCĪBA

levads pasniedzējam

Kas ir kolektīva rīcība?

- 1 Kopā ar citiem rīkoties pārmaiņu labā. Efektīvi sarunāties ar citiem, stāstīt stāstus, lai demonstrētu ietekmi.
- 2 Būt iejūtīgam un empātiskam pret citiem.
- 3 Efektīvi darboties līdzās cilvēkiem un kopienām, kas atšķiras no mums.

5

KOLEKTĪVA RĪCĪBA

levads pasniedzējam

Īsa aktivitāte (15–30 minūtes)

- 1** Iesildīšanās. Visi sastājieties aplī ar seju uz centru. Lūdziet visiem pastiept labo roku un satvert kādu personu no apļa pretējās puses. Tad to pašu dariet ar kreiso roku — satveriet citas personas roku. Uzdevums ir, neatlaižot rokas, atraisīt mudžekli un izveidot jaunu apli. Pārdomājiet: kādas bija grūtības? Kas ļāva jums sastrādāties kā komandai? Kolektīvai rīcībai ir nepieciešama efektīva sadarbība un komunikācija.
- 2** Aktīvās klausīšanās uzdevums. Lai strādātu kopā, mums ir jāspēj uz klausīt un saprast vienam otru. Mums nav jāpiekrīt vai jādomā vienādi, mums vienkārši ir jāciens vienam otru.
 - Veidojiet pārus. Viens būs intervētājs, otrs būs intervējamais. Abiem kopā ir jāizvēlas tēma, par ko runāt (piemēram, kāds būtisks dzīves notikums, hobijs, pārvarēta problēma).
 - Aktīvā klausīšanās. Intervētājs uzdod atvērtus jautājumus, lai rosinātu intervējamo dalīties savās pārdomās un sajūtās. Jāizmanto aktīvās klausīšanās paņēmieni, piemēram, jāpārfrāzē, jāatsaucas uz sacīto, jāveido kopsavilkums.
 - Empātija. Intervētājam jācenšas izprast intervējamā viedokli un emocijas.
 - Ļaujiet intervētājiem pastāstīt ko interesantu, ko viņi ir uzzinājuši par savu sarunu biedru un ko tas viņiem ir ļāvis iemācīties par savu intervējamo. Aiciniet padomāt, kas viņiem abiem ir kopīgs un atšķirīgs?
 - Diskusija. Kāda bija sajūta tikt intervētam? Kāda bija sajūta intervēt? Kādas grūtības radās intervijas laikā? Kā aktīvā klausīšanās un empātija ietekmēja sarunas gaitu?

5

KOLEKTĪVA RĪCĪBA

levads pasniedzējam

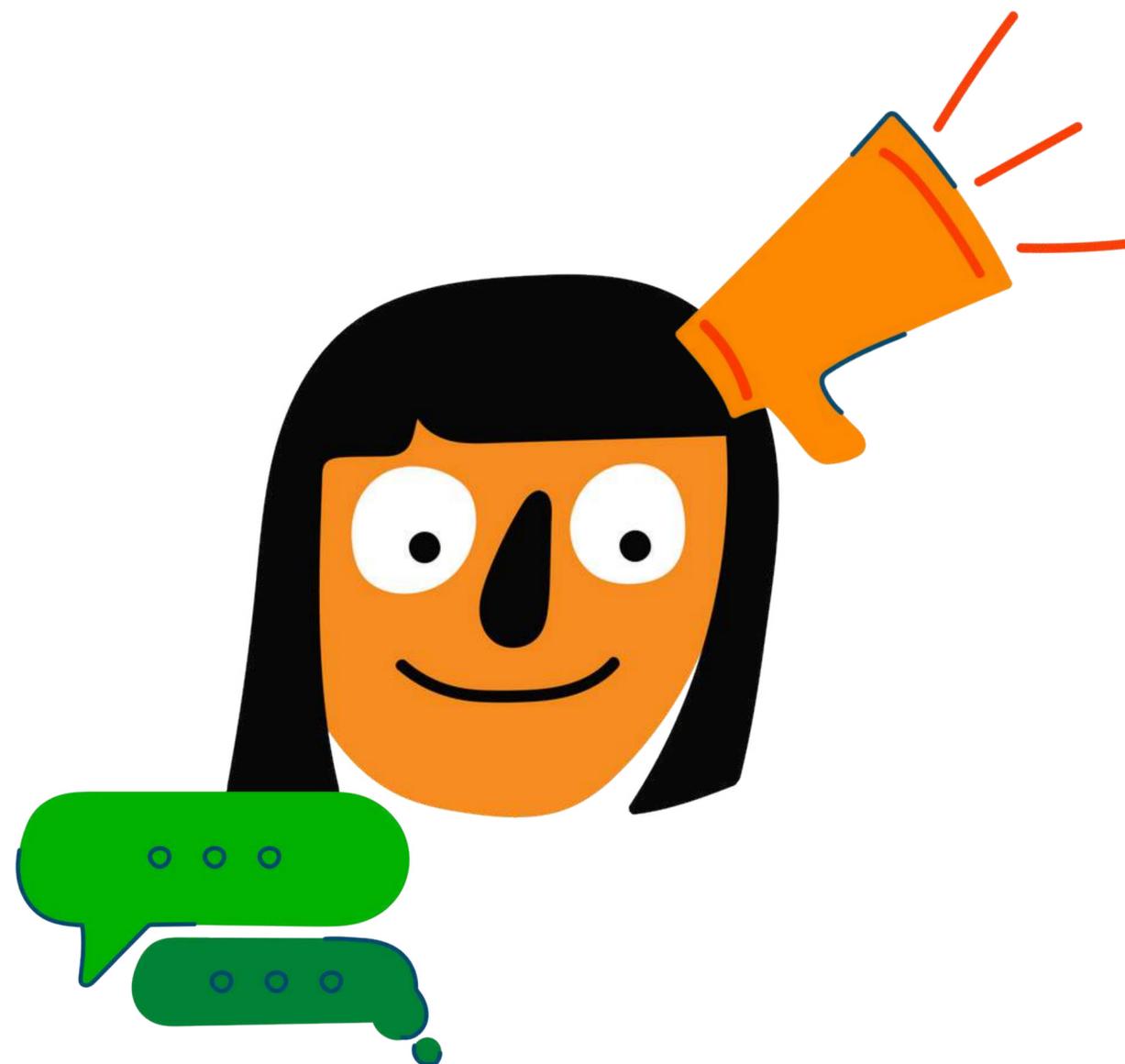
Jautājumi diskusijai (15–30 minūtes)

- 1 Vai varat izdomāt piemērus, kur būtu svarīgs darbs komandā?
Padomājiet par grupām vai komandām, kas kopā ir guvuši svarīgus panākumus – sportisti, astronauti, mediķi, glābēji u. c.
- 2 Kā ar komandas darbu, lai aizsargātu mūsu planētu, lai palīdzētu cilvēkiem? Vai varat izdomāt piemērus, kas pierāda, ka cilvēki spēj sanākt kopā, lai darbotos kopā, piemēram, krīzes vai ārkārtas situācijas atrisināšanai?
- 3 Vai varat nosaukt, kādas prasmes ir vajadzīgas kolektīvai rīcībai?
Nosauciet pēc iespējas vairāk prasmju.

5 APRITES DIZAINA DOMĀŠANA

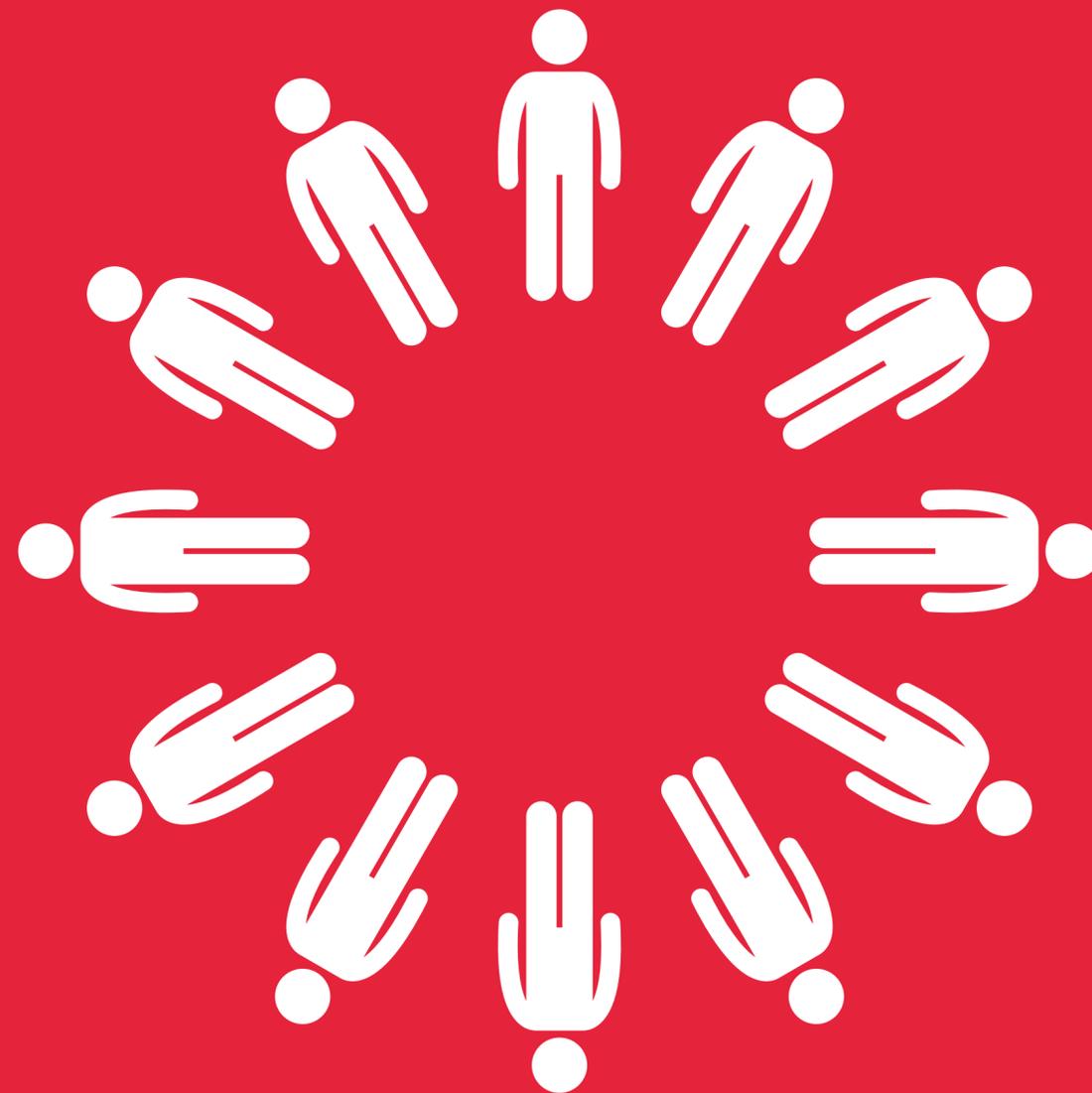
Kas ir kolektīva rīcība?

- 1 Tas nozīmē darboties kopā ar citiem, lai radītu pozitīvas pārmaiņas.
- 2 Laba komunikācija, stāstu stāstīšana, lai parādītu, ko var panākt arī īsto rīcību.
- 3 Rūpēties par citiem, izprast viņu jūtas un efektīvi sadarboties ar cilvēkiem un kopienām, kas atšķiras no mums.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

Sāksim ar iesildīšanos.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

- 1 Sadalieties pāros!
- 2 Viens būs intervētājs, otrs būs intervējamais.
- 3 Tēmu, par ko runāt, intervētājs un intervējamais izvēlas kopā.

LAIKS AKTIVITĀTEI!

- 1** Kāda bija sajūta tikot intervētam? Kāda bija sajūta intervēt?
- 2** Kādas grūtības radās intervijas laikā?
- 3** Kā aktīvā klausīšanās un empātija ietekmēja sarunas gaitu?

PARUNĀSIM!

Vai varat izdomāt piemērus, kur svarīgs būtu darbs komandā?
Padomājiet par grupām vai komandām, kas kopā ir guvuši svarīgus panākumus – sportisti, astronauti, mediķi, glābēji u. c.

Kā ar komandas darbu, lai aizsargātu mūsu planētu, lai palīdzētu cilvēkiem? Vai varat izdomāt piemērus, kas pierāda, ka cilvēki spēj sanākt kopā, lai darbotos kopā, piemēram, krīzes vai ārkārtas situācijas atrisināšanai?

Vai varat nosaukt, kādas prasmes ir vajadzīgas kolektīvai rīcībai?
Nosauciet pēc iespējas vairāk prasmju.

PARTNERU AKTIVITĀTES

- 1** **Vai vari būt “Pārmaiņu vēstnesis”?**
(30–60 minūtes, 3–11 gadus veci bērni)
Kurš “Pārmaiņu vēstnesis” esi tu?
(10–15 minūtes, 12+ gadus veci bērni)
- 2** **Kļūsti par faktu meistaru**
(60–90 minūtes, 8–14 gadus veci bērni)
- 3** **Iesildīšanās aktivitāte par sistēmām**
(45–60 minūtes, 8–14 gadus veci bērni)

PARTNERU AKTIVITĀTES

4

Dizains pārmaiņu labā

(60 minūtes, 4–14 gadus veci bērni)

Dizains aprites ekonomikas vajadzībām

(10+ stundas, 8–14 gadus veci bērni)

Skautu ietekmes inovatoru izaicinājums

(15 minūtes, 4–14 gadus veci bērni)

5

“Pārmaiņu vēstnešu” bezmaksas apmācība jauniešiem (2+ stundas, 11+ gadus veci bērni)

“Generation Global” lietotne

(2+ stundas, 13–17 gadus veci bērni)

PASAULES LIELĀKĀ MĀCĪBU STUNDA

Sadarbībā ar:

